

Prioriteit aan duurzaamheid

Gesloten stortplaatsen in goede handen bij Bodemzorg Limburg

Tot ver in de vorige eeuw had zowat elke gemeente haar eigen afvalstort voor de dump van huisvuil en bedrijfsafval. Bodemzorg Limburg beheert in deze provincie de meeste van de inmiddels gesloten stortplaatsen. Niet alleen wordt de mogelijke vervuiling van bodem en grondwater nauwlettend in de gaten gehouden, ook krijgen de vuilnisbelten soms verrassende nieuwe functies.

Door Jos Cortenraad

Wie weleens op de A73 bij Linne rijdt, kan het niet ontgaan: de vreemd gevormde groene heuvel met het grote bord waarop staat dat hier uit afval groene stroom wordt geproduceerd. Deze vuilnisbelt is nog operationeel, maar komt op termijn wellicht in handen van Bodemzorg Limburg, dat de nazorg voor zijn rekening neemt. Het doorgaan met opwekken van duurzame energie is dan een van de opties. 'Zeker. We beheren in Limburg veertien voormalige stortplaatsen en op vijf daarvan wordt een installatie geëxploiteerd waarmee vrijkomend gas wordt omgezet in groene stroom,' zegt Dick Rootert, directeur van Bodemzorg Limburg. 'Niet elke stortplaats leent zich daarvoor. Alleen de vuilnisbelten waar ooit gft en ander gistend afval is gestort en waarin voldoende water aanwezig is. Deze combinatie zorgt voor vele jaren duurzaam gas.'

Dick Rootert, directeur van Bodemzorg Limburg.

NIEUWE, DUURZAME BESTEMMING

Niet elke stortplaats is een duurzame bestemming beschoren, maar er zijn voldoende alternatieven. Zo is op de Beukenberg in

Oirsbeek een natuurgebied aangelegd met een uitkijktent voor wandelaars en binnenkort een bijenhotel. Belvédère in Maastricht is een toevluchtsoord geworden voor verschillende zeldzame diersoorten en moet in de toekomst plaats bieden aan een van de grotere zonnepanelenparken van de regio. Ook in Landgraaf worden plannen in die richting ontwikkeld. Dick Rootert: 'In Horst is op de vroegere vuilnisbelt een golfbaan aangelegd. Op De Zandberg in Mook is een parcours aangelegd voor mountainbikers en op Het Tiende Vrij in Eijsden willen we hetzelfde doen. Op andere locaties hebben Galloway-runderen, schapen en binnenkort ook geiten een perfect leefgebied. In overleg met de betrokken gemeenten en bijvoorbeeld natuurorganisaties proberen we de voormalige vuilstorten een nieuwe bestemming te geven. Dat lukt vrij aardig. Op sommige plekken weten de mensen niet eens meer dat onder hun voeten tonnen afval vergaan. De bulten en volgestorte groeves worden langzaam opgenomen in het landschap.'

OPRUIMEN

Honderden jaren fungeerden in Limburg (mergel)groeves, grindgaten en afgelegde natuurgebieden als stortplaatsen voor alle soorten afval. Pas aan het einde van de vorige eeuw werd structureel de stap gemaakt naar afvalscheiding, recycling en verbranding. 'Opruimen van de vuilnisbelten was onbegonnen werk,' zegt Dick Rootert. 'Te duur. Je hebt het over soms tientallen hectares. En te gevaarlijk. Er kunnen chemicaliën bij zitten en asbest. Daar mag je de mensen die het opruimen niet aan blootstellen. Veel afval vergaat ook vanzelf. Om verspreiding van verontreiniging via het grondwater tegen te gaan, zijn bijna alle vuilnisbelten aangelegd boven de grondwaterspiegel. Verder is in de meeste gevallen gekozen voor een afdekking met waterdichte folie met daarop een meter schone grond. Dat is de beste manier. Er komt op die manier geen water bij het afval, zodat het zich niet kan verplaatsen naar de omgeving.'

KENNIS

In 1992 werd Afvalverwijdering Limburg (AVL) opgericht, verantwoordelijk voor het verwerken van het Limburgse afval. Tegelijk werd Bodemzorg Limburg in het leven geroepen, officieel Nazorg Limburg geheten. Alle gemeenten in Limburg zijn gezamenlijk eigenaar van deze organisatie. 'Gemeenten konden niet alleen het beheer van hun vuilstortplaatsen overdragen, maar ook de risico's van de nazorg van deze locaties. De operationele stortplaatsen zijn overgedragen aan Attero en een aantal grotere gesloten stortplaatsen is voor de nazorg overgedragen aan Bodemzorg Limburg. We beschikken over alle kennis met betrekking tot de nazorg en werken met gespecialiseerde bureaus. In de oude situatie dienden de gemeenten elk afzonderlijk over die kennis te beschikken. Bovendien kan er altijd een verontreiniging ontstaan. Maatregelen, of erger nog een afgraving, zijn bijzonder kostbaar. Wij dragen de risico's en betalen de eventuele kosten.'

BEHEER EN ONDERHOUD

Het beheer van de gesloten Limburgse vuilstortplaatsen is de belangrijkste taak van Bodemzorg Limburg. 'Allereerst houden we zeer regelmatig controles. We nemen grond- en watermonsters. Als er bepaalde stoffen aangetroffen worden, komen we meteen in actie. Verder zorgen we voor drainages, onderhoud van de taluds en grasvelden en omheiningen. Het is overigens een misvatting om te denken dat de vuilnisbelten tijdbommetjes zijn. Het afval ligt stabiel

en wordt langzaam maar zeker afgebroken. We moeten natuurlijk wel oppassen dat er niets gaat schuiven en dat er geen water bij komt. Een folie kan altijd scheuren. In Berg en Terblijt bijvoorbeeld hebben everzwijnen forse schade aan de afdekkende grondlaag toegebracht. Aanleiding voor ons om rond het complete terrein een hekwerk te plaatsen.'

Bodemzorg Limburg besteedt veel aandacht aan duurzaamheid, en niet alleen in technische zin. 'We kijken ook naar mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten voor het beheer van onze locaties. Zo werken we hiervoor in Venlo samen met Rendiz, een organisatie die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk helpt. Daklozen snoeien, ruimen afval op en verrichten kleine reparaties. Ik bedoel maar, we doen veel meer dan de buitenwacht denkt.'

Kosten en nazorgfonds

Bodemzorg Limburg is verantwoordelijk voor een nazorgfonds van twintig miljoen euro ten behoeve van het dagelijks beheer van de locaties en voor het oplossen van problemen. 'De overheid verplicht ons om elk jaar ruim vier procent rendement op ons kapitaal te maken. Dat is bestemd voor de kosten die we maken en het corrigeren van het nazorgfonds op de inflatie. Vier procent is wel een uitdaging met de huidige rentestand. Een deel van het nazorgfonds mag alleen gebruikt worden bij echte calamiteiten. Dit deel van het fonds dient als een soort verzekering, niet als werkkapitaal. We blijven op zoek naar mogelijkheden voor nieuwe, duurzame bestemmingen van de gesloten vuilnisbelten, maar dat is niet altijd even makkelijk. Onze financiële middelen zijn immers bestemd voor dagelijks beheer en niet voor nieuwe grote investeringen.'

SAMENWERKING

Extra inkomsten verwerven is niet gemakkelijk. De inkomsten uit groene stroom lopen terug omdat de prijzen onder druk staan en ook de productie daalt. In 2001 werd nog ruim twaalf miljoen kilowattuur opgewekt, afgelopen jaar was dat bijna drie miljoen kilowattuur. Dick Rootert ziet een nauwere samenwerking met de provincie Limburg als een oplossing om nog efficiënter te werken. 'De provincie wordt op basis van de Wet milieubeheer verantwoordelijk voor de nazorg van een aantal operationele stortplaatsen. Die nazorg wijkt weinig af van onze aanpak. Je zou moeten onderzoeken op welke wijze samenwerking mogelijk is. Daarover gaan we dit jaar in gesprek. In de tussentijd gaan we gewoon door met het dagelijks beheer en het vinden van nieuwe bestemmingen.'

Meer informatie op www.bodemzorglimburg.nl.